

Gabriel García Márquez

Egy ilyen nap*

Langyos és esőtlen volt a hét-fő hajnal. Don Aureliano Escovar diploma nélküli fogorvos és jó korán kelő ember, hatkor kinyitotta a rendelőjét. Kivett az üvegszekrényből egy műfogsort, amely még benne állt a gipszmintában, és kirakott az asztalra egy marékra való műszert, amelyeket nagyság szerint elrendezett, mint egy kiállításon. Gallér nélküli csikos inget viselt, felül egy aranyozott gomb zárta össze, és a nadrágját gumi nadrágtartó tartotta. Szigorú, szikár ember volt, és a tekintete ritkán alkalmazkodott a helyzethez, mint a siketek tekintete.

Miután elrendezte a tárgyakat az asztalon, a csiszolókorongot, a kést a forgószékhez fordította, és nekült csiszolni a műfogsort. Úgy látszott, nem gondol arra, amit csinál, de makacsul dolgozott, még akkor is nyomva a pedált a maróképen, amikor nem használta.

Nyolc óra után egy kis szünetet tartott, hogy az ablakon át kinézzen az égre, és meglátott két magába merült hollókeselyűt, amelyek a szomszéd ház tetőgerincén szűrtek a napon. Tovább dolgozott, arra gondolva, hogy ebéd előtt még egyszer esni fog az eső. Tizenegy esztendő kisfia kellemetlen, mutáló hangja rázta fel a gondolataiból:

— Papa.

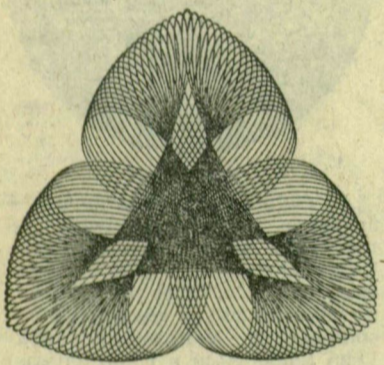
— Mi az?

— Azt kérde a polgármester, hogy kihúzó-e a fogát.

— Mondd meg neki, hogy nem vagyok itthon.

Eppen egy aranyfogat csiszolt. Kartávolságra emelte, és a szemét félig lehunyva, megvizsgálta. A váróteremből újból kiáltott a fia:

— Azt mondja, hogy igenis itthon vagy, mert hall téged.

A fogorvos tovább vizsgálta a fogat. Csak miután letette az asztalra a befejezett munkadarabok mellé, akkor szólalt meg:

— Még jobb.

Újból a csiszolókorongot kezelte. Egy kis kartondobozból, amelyben az elkészítésre váró dolgokat tartotta, kivett egy több tagú hidat, és csiszolni kezdte az aranyat.

— Papa.

— Mi az?

Még nem változott meg az arckifejezése.

— Azt mondja, hogy ha nem húzod ki a bölcsességfogát, agyonlő téged.

Sietség nélkül, rendkívül nyugodt mozdulatokkal abbahagyta a pedálozást a maróképen, eltolta a gépet a karosszéktől, és teljesen kihúzta az asztal alsó fiókját. Ott volt a revolver.

— Jól van — mondta. Mondd meg neki, hogy jöjjön és lőjön agyon.

Elforgatta a széket, amíg az ajtóval szembe került, és kezét a fiók szélére támasztotta. A polgármester megjelent a küszöbön.

A bal orcáját megborotválta, de a másik, feldagadt orcáján ötnapos szakála volt. A fogorvos sok-sok elkeseredett éjszaka nyomát látta a polgármester fénytelen szemében. Az ujjai hegyével belökte a fiókot és szeliden mondta:

— Üljön le.

— Jó napot — mondta a polgármester.

— Jó napot — mondta a fogorvos.

Amíg a műszerek kiforrta, a polgármester a szék fej támlájára támasztotta a fejét, és máris jobban érezte magát. Jeges illatot lélegzett be. Szegényes rendelő volt ez: egy öreg faszék, a pedálos csiszolókorong és egy üvegszekrény állt benne, porcelán üvegcékkal. A székek szemben egy ablak volt, embermagasságig vaszonfüggönnyel eltakarva. Amikor hallotta, hogy jön a fogorvos, a polgármester megvetette a lábát és kitátotta a száját.

Don Aureliano Escovar a fény felé fordította a beteg arcát. Miután megnézte a rossz zápfogát, az ujjával óvatosan megnyomva beigazította az állkapcsot.

— Érzéstelenítő nélkül kell csinálni — mondta.

— Miért?

— Mert tályog van rajta.

A polgármester a szemébe nézett.

— Jól van — mondta és mosolyogni próbált. A fogorvos nem mosolygott vissza rá. A munkaszalhoz vitte a tepsi a kiforrzott műszerekkel, és egy hideg csipesszel kiemelte őket a vízből, még mindig sietség nélkül.

Aztán a cipője orrával odatolta a köpöcsészét, és a mosdótálhoz ment kezét mosni. Mindent úgy csinált, hogy közben nem nézett a polgármesterre. De a polgármester nem vette le róla a szemét.

Alsó bölcsességfog volt. A fogorvos szétterpesztette a lábát, és a meleg fogóval megragadta a bölcsességfogát. A polgármester megkapaszkodott a szék karfájában, minden erejét a lábaiba vetette és jeges úrt érzett a veséjében, de még csak nem is sóhajtott. A fogorvos csak a csuklóját mozgatta. Harag nélkül, inkább keserű szelídséggel mondta:

— Itt most húsz halottunkért fizet meg, hadnagy úr.

A polgármester érezte a csont recsenését az állkapcsában, és a szeme könnybe lábadt. De nem sóhajtott, amíg nem érezte, hogy kijött a zápfoga. Akkor meglátta a könnyein át. Úgy rémlett neki, hogy annak a fognak annyira nincs semmi köze a fájdalmához, hogy képtelen volt megérteni az elmúlt öt éjszaka kínszenvedéseit. A köpöcsésze fölé hajolva, izadva, lihegve kigombolta a zubbonyát és tapogatózva keresgélte a zsebkezdőt a nadrágja zsebében. A fogorvos adott neki egy tiszta rongyot.

— Törölje le a könnyeit — mondta.

A polgármester letörölte. Re-megett. Amíg a fogorvos kezét mosott, ő a lyukas mennyezetet, és a mennyezetten függő poros, póktojásokkal meg döglött bogarakkal teli pókhálót nézte. A fogorvos a kezét szárogatva viszszafejt. — Feküdjön le — mondta — és sós vízzel öblögesse. — A polgármester felállt, hanyagul tisztelegve elköszönt, és a lábait nyújtogatva az ajtóhoz ment, be sem gombolva a zubbonyát.

— Majd küldje át a számlát — mondta.

— Magának vagy a község házának?

A polgármester nem nézett rá. Becsukta az ajtót és a dróthálón keresztül mondta:

— Egykutya.

Nagy Mátys fordítása.

Rózsa Endre

Toportyán

Minék arról szót is szólni:
farkasokat pásztorolni?
Kapni csak a duplacsövűt,
vagy galambot vagy keselvűt!

Báránybunda, farkasirha,
szélmalom fut zörgő sikra,
valameddig hadonászna —
karikáz a szikrák frásza

Kelet felől, Nyugat felől
szelet szimantás, fűszírs, ne lőj:
ki vonít az ugar holdián,
ki vigyázza a toportyánt?

Ki pártolja maga ellen?
Csüdiét rágia, vérben cselleng,
nyalint, mordul mit sem bánia:
önmaga a számadása!

Nagy Gáspár

Kézen állani

Ahogy elnézem magam
én már saját lábon
megállni azért sem fogok,
s nem is törekszem megmutatni,
hogy azért, ha ragyon...
mert hideg, huzatos,
éjszakákon parányi szobákban
és csatangolva vad utcaköveken
cigánykerék zenitére dobva
kézen kezdtem állani, majd
jönni-menni kézen botlani,
s így történt meg vagy eközben,
hogy a haszontalan lábak
a felkelő és lemenő hold közé
verseket kalimpáltak

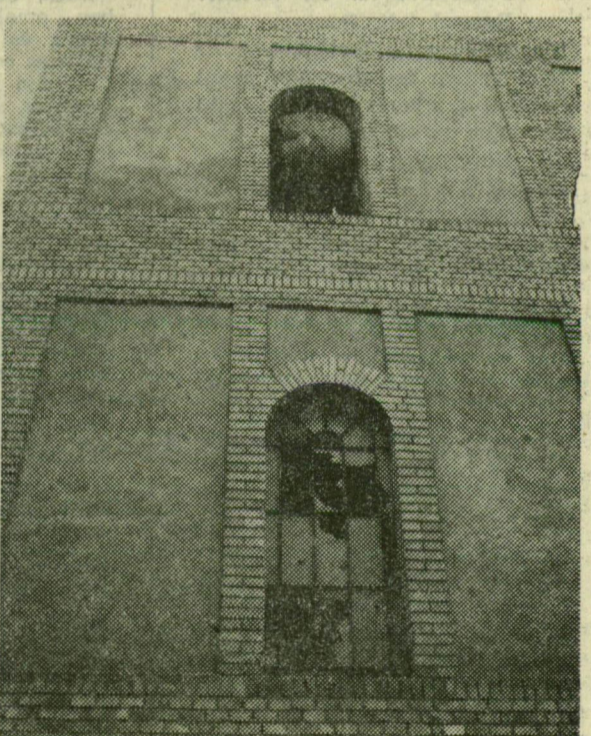
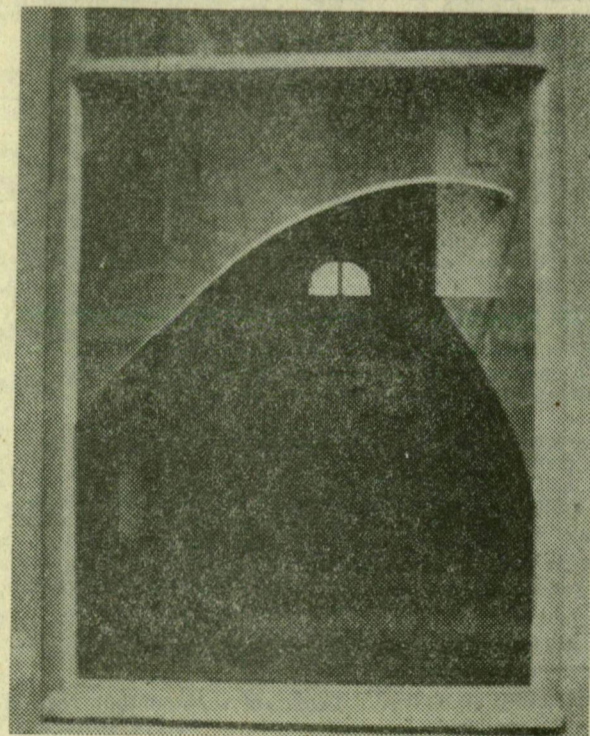
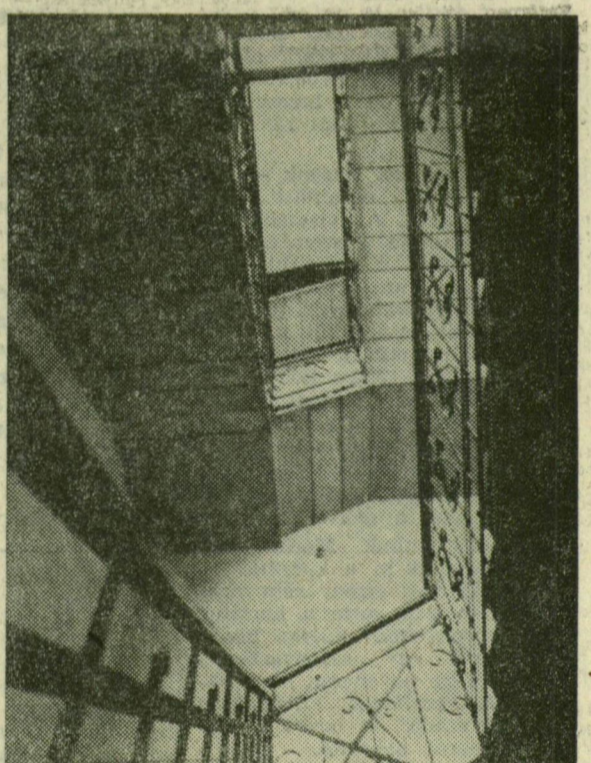
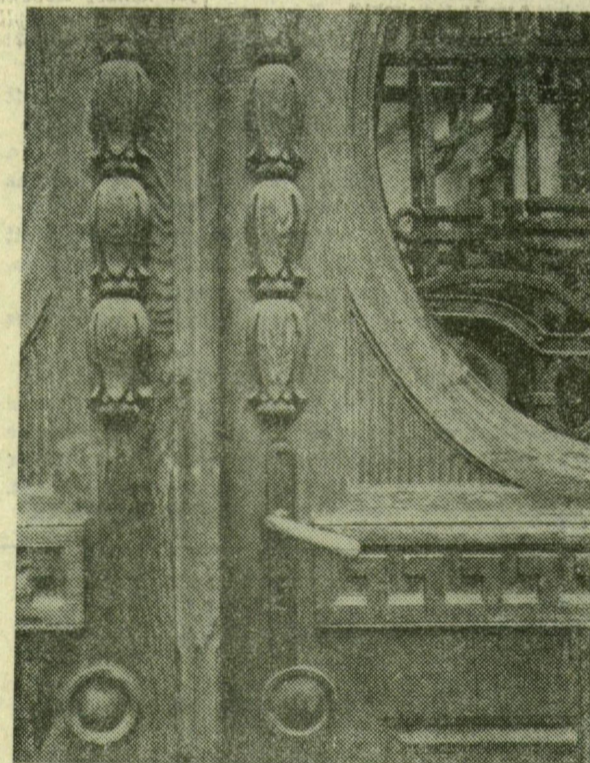
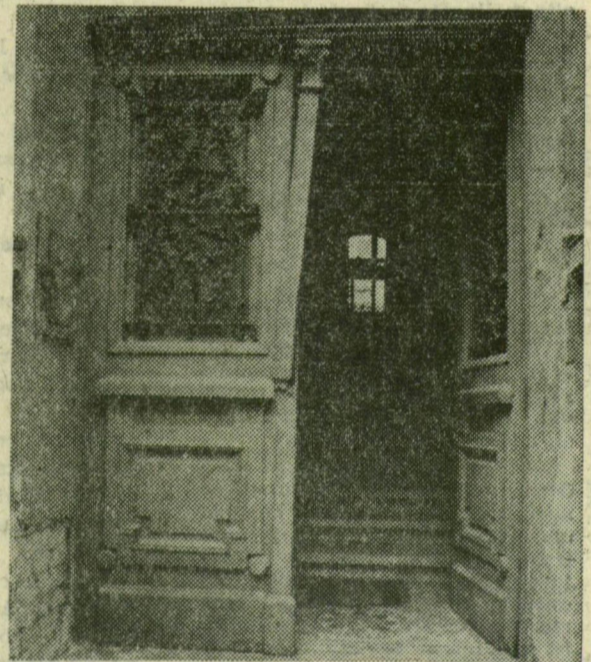
Néma ház

A málló vakolat sosem volt világok térképeit rajzolja a falakra, az ablakok tört szeméi egyszervolt boldogságot zárnak maukba, a mives ajtódiszek a kihálóban levő kézműves szakmák mestereit idézik, a kopott lépcsők régi kooppanások szinkópáit juttatják eszünkbe a vaskorlátok fantáziadús mintázata évtizedek üzeneteit őrzik. Ember sehol. Néma a ház, üres, mint egy kísértetkastély.

Van néhány ilyen városunkban. Kiköltöztek a régi lakók és azok is, akiknek néhány évtizede választották le a szobákat. Felújításra, mezüiülésra várnak ezek a házak. Amikor Nagy László elém-tette képsorát, ez a némaság ez a fotókról is áradó csöndes pusztulás döbentelt meg. Aztán arra gondoltam, hogy mennyi feladata van még a felelős városatvákknak, tervezőknek és építészeknek.

Ez elől a feladat elől kitérni nem lehet, építészünk és szakiparunk kénytelen felvenni a kesztyűt. Lényeges eleme a rehabilitáció a rekonstrukció, a tömbfelújítás a város egészének szemlélete. Hát ezekről meséltek nekem Nagy László fotói.

T. L.

* Gabriel García Márquez kolumbiai író, akinek Száz év magány című regénye hazánkban is nagy sikert aratott, kapta meg az idén az irodalmi Nobel-díjat, ebből az alkalomból közöljük novelláját.